

Socialutskottets yttrande

1989/90:SoU1y

En ny regional statlig förvaltning

1989/90
SoU1y

Till bostadsutskottet

Bostadsutskottet har berett socialutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1988/89:154 En ny regional statlig förvaltning. Med anledning av propositionen har väckts motionerna 1989/90:Bo1-31.

Utskottet

Socialutskottet begränsar sitt yttrande till de frågor som direkt berör utskottets ansvarsområde och som tas upp i motionerna Bo14 och 26 och motsvarande avsnitt i propositionen.

I propositionen lämnas förslag om en ny regional statlig förvaltning. Förslaget innebär bl.a. att en ny länsstyrelse bildas. Den nya länsstyrelsen föreslås få ett starkt förtroendemannainflytande genom att det vid sidan av länsstyrelsens styrelse skall finnas fem obligatoriska nämnder: utbildningsnämnd, nämnd för fysisk planering, lantbruksnämnd, kommunikationsnämnd och miljönämnd. Särskilda expertfunktioner föreslås finnas vid den nya länsstyrelsen. Reformen föreslås bli genomförd den 1 juli 1991. Lagen (1985:1073) om försöksverksamhet med en samordnad länsförvaltning, det s.k. Norrbottenförsöket, föreslås samtidigt få förlängd giltighet.

Till grund för propositionens förslag har legat betänkandet (SOU 1989:5-6) Samordnad länsförvaltning. En särskild utredare, f.d. landshövdingen Osborne Bartley, har utrett uppgifter och arbetssätt vid länsstyrelsernas sociala funktioner. Utredaren har redovisat uppdraget i promemorian Länsstyrelsernas sociala funktioner (Ds 1989:9). Enligt utredaren bör den sociala funktionen inom länsstyrelsen utgöra en egen enhet. Alkoholfrågorna bör integreras med övriga frågor inom den sociala funktionen. Utredaren anser vidare att det krävs ett ordentligt resurstillskott för att länsstyrelsernas sociala funktioner skall kunna fullgöra sina uppgifter. Huvudskälet till detta är enligt utredaren att de tillsyns- och samhällsplaneringsuppgifter som länsstyrelserna ålades genom socialtjänstpropositionen under senare år har ökat i betydelse. Enligt utredaren har länsstyrelsen ingen möjlighet att hålla en tillsyn på den nivå som förutsades i 1981 års beslut om socialtjänstlagen på grund av den ökade tidsåtgången för individärenden, i första hand enligt LVM.

Civilministern anför i propositionen (s.29) att han anser att det är viktigt att den sociala sektorn behandlas likvärdigt med övriga sektorsintressen. För området social omvårdnad föreslås därför att en särskild tjänst som länsexpert inrättas, i likhet med vad som föreslås beträffande en rad andra viktiga expertområden (s.36). Civilministern är däremot inte beredd att föreslå en särskild socialtjänstnämnd. 1989/90:SoU 1 y

I propositionen uppges vidare att flertalet av de frågor den särskilde utredaren behandlat kommer att beredas vidare i andra sammanhang. Enligt vad utskottet erfar kommer frågan om ytterligare resurser till länsstyrelsernas sociala funktioner att övervägas i det pågående arbetet med budgetpropositionen 1990.

Såväl motion Bo14 som Bo26 tar upp sociala frågor. I motion Bo14 av Barbro Westerholm (fp) hemställs att regeringen ges till känna vad som i motionen anförts om förstärkning av den sociala funktionen inom länsstyrelserna. Motionären pekar på att länsstyrelsernas sociala funktion har fått ökade arbetsuppgifter under 1980-talet. Socialtjänstlagen förutsätter bl.a. att den sociala funktionen aktivt deltar i samhällsplaneringen och fullgör de skyldigheter som länsstyrelsen har i egenskap av regionalt tillsynsorgan. Efter år 1984 har länsstyrelserna, enligt motionären, fått en väsentligt ökad arbetsbelastning genom LVM, lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, och dess föregångare lagen (1981:1243). För att länsstyrelserna skall kunna leva upp till de krav som lagstiftaren ställer inom socialtjänsten, måste den sociala funktionen få ett resurstillskott, anser motionären.

Även i motion Bo26 av Birthe Sörestedt och Grethe Lundblad båda (s) betonas vikten av att de sociala funktionerna tillförs tillräckliga resurser. Vidare framhålls att de sociala funktionerna måste få en tydlig roll i organisationen. Motionärerna begär ett tillkännagivande med detta innehåll. Motionärerna framhåller att ytterligare uppgifter kommer att tillföras de sociala funktionerna inom de närmaste åren och att innehållet också kommer att behandlas i andra sammanhang. Vid organisationsförändringen bör hänsyn tas till hur den totala verksamheten kommer att bli.

Utskottet vill i likhet med motionärerna understryka att den sociala sektorn inom den nya länsstyrelsen måste tillföras de resurser som krävs för att den sociala funktionen skall kunna fullgöras på ett tillfredsställande sätt. Utskottet förutsätter att dessa resursbehov beaktas i det pågående budgetarbetet.

Stockholm den 17 oktober 1989

Daniel Tarschys

Närvarande: Daniel Tarschys (fp), Bo Holmberg (s), Anita Persson (s), 1989/90:SoU1y
Aina Westin (s), Ulla Tillander (c), Ingrid Andersson (s), Per Sten-
marck (m), Johnny Ahlqvist (s), Rinaldo Karlsson (s), Ingegerd Ander-
lund (s), Ingrid Hemmingsson (m), Ingrid Ronne-Björkqvist (fp), Rosa
Östh (c), Gudrun Schyman (vpk), Anita Stenberg (mp), Jan Andersson
(s) och förste vice talman Ingegerd Troedsson (m).

Avvikande meningar

1. En ny regional statlig förvaltning

Ulla Tillander och Rosa Östh (båda c) anser att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 2 med "Utskottet vill" och slutar med "budgetarbetet" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att demokratin på länsnivå måste fördjupas och få ett helt annat innehåll än vad som skisseras i den nu aktuella propositionen. Såsom föreslås i motion Bo30 (c) bör de nuvarande länsstyrelserna avvecklas och huvudparten av deras uppgifter överföras till landstingen. De folkvalda landstingen bör ges rollen som länsparlament. Propositionen bör alltså avslås och regeringen bör tillsätta en parlamentarisk utredning med direktiv att utarbeta förslag till utvidgad länsdemokrati i enlighet med vad som anförts i motion Bo30 (c). I avvaktan på att länsdemokratin reformeras på ovan angivet sätt bör de sociala enheterna vid den nuvarande länsstyrelsen tillföras de resurser som krävs för att den sociala funktionen skall kunna fullgöras på ett tillfredsställande sätt. Utskottet förordar att detta ges regeringen till känna.

2. En ny regional statlig förvaltning

Anita Stenberg (mp) anser att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 2 med "Utskottet vill" och slutar med "budgetarbetet" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den nuvarande formen av regional förvaltning bör vitaliseras och demokratiseras. Propositionens förslag är emellertid ägnat att förvärpa nuvarande läge ytterligare. I stället för propositionens förslag till ny länsstyrelse bör en form av direktvalda regionala parlament inrättas på det sätt som föreslås i motion Bo24 (mp). Dessa parlament bör överta nuvarande landstings, länsstyrelser och väsentliga delar av den centrala förvaltningens uppgifter. Utskottet anser alltså att propositionen bör avslås och att regeringen bör utreda frågan om stärkt regionalt självstyre i form av direktvalda regionala parlament i enlighet med vad som anförts i motion Bo24. I avvaktan på att en ny

regional förvaltning införs enligt motionärernas förslag bör de sociala enheterna vid den nuvarande länsstyrelsen tillföras de resurser som krävs för att den sociala funktionen skall kunna fullgöras på ett tillfredsställande sätt. Utskottet förordar att detta ges regeringen till känna.

1989/90:SoU1y